

8. Прес-конференція «Наука та ЗМІ» / НАН України. 2017. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Messages/news/Pages/View.aspx?MessageID=2955> (дата звернення: 01.02.2021).

9. Проблеми популяризації науки в Україні: думки науковців. URL: http://ratinggroup.ua/research/ukraine/problemu_populyarizacii_nauki_v_ukraini_mysli_uchenyh.html (дата звернення: 19.12.2020).

10. Сененко А. І. Популяризація досягнень науковців Академії у медіа-просторі. *Вісник НАН України*. 2018. Вип. 5. С. 56–59.

11. Стан і перспективи науки в Україні (за даними соціологічних досліджень). Наукова доповідь Т. О. Петрушиної. URL: <https://i-soc.com.ua/ua/news/stan-i-perspektivi-nauki-v-ukraini-za-danimi-sociologichnih-doslidzhen.-naukova-dopovid-t.o.-petrushinoi> (дата звернення 27.12.2020).

12. Шолуха Н. Є. Особливості популяризації науки в інформаційному суспільстві: соціокультурні виміри. *Культура України*. 2015. № 49. С. 220–229.

13. Harmatiy O. Media and Scientific Literacy Development within the Framework of Public Engagement with Science. *Media Education*. 2020. № 60(4). С. 636–644. DOI: 10.13187/ME.2020.4.636.

14. Harmatiy O. Science Coverage: What Does the Audience Want and Really Need? Exploring Media Consumption in Ukraine. *Journal of Creative Communications*. 2021. DOI: 10.1177/0973258620981799.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-042-1-24>

КОНТЕНТ ГЛОБАЛЬНИХ МЕДІА: АСПЕКТИ АДАПТАЦІЇ ДО ПОТРЕБ ЦІЛЬОВИХ АУДИТОРІЙ

Малиш М. М.

кандидат філологічних наук,

*доцент кафедри іноземних мов та міжкультурних комунікацій
Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України
м. Київ, Україна*

Актуальною проблемою сучасних глобальних медіа є адекватна подача інформації для різних цільових аудиторій. Окрему специфіку має створення контенту для регіонального реципієнта, опрацювання при цьому текстового і аудіовізуального інформаційних сегментів.

На відміну від медіа, орієнтованих на конкретну цільову аудиторію, у міжнародних медіакорпораціях немає визначеного реципієнта: їхній контент призначений для читачів усього світу, крім того, поширювані відомості є джерелом інформації для інших медіа. Ці особливості визначають характер підходів авторів, перекладачів, редакторів у виборі засобів адаптації матеріалів до потреб конкретної читацької аудиторії.

Зокрема, засвідчує ефективність використання при цьому *transediting* – процесу редагування перекладу в самому його процесі [2], що передбачає, зокрема, культурну та ситуаційну адаптацію інформації до потреб реципієнтів.

Розглянемо способи реалізації цих стратегій на прикладі тексту BBC – оригінального та призначеного регіональній – українській цільовій аудиторії.

Оригінальний контент	Адаптований контент
<p>Japan: Snow traps 1,000 drivers in frozen traffic jam Rescuers are trying to free more than 1,000 vehicles which have been stranded on a highway for two days after a heavy snow storm struck Japan. Authorities have distributed food, fuel and blankets to the drivers on the Kanetsu expressway, which connects the capital Tokyo to Niigata, in the north. The snow, which began on Wednesday evening, has caused multiple traffic jams along the road. It has also left more than 10,000 homes in the north and west without power. A Kyodo News report said that there were multiple reports of congestion at different points of the Kanetsu expressway. The gridlock began when a trailer got stuck in snow on Wednesday night. Another Kyodo report, quoting police and highway operator East Nippon Expressway Co, said the traffic jam had stretched up to 16.5km (10 miles) along the road at one point.</p>	<p>Снігова пастка: в Японії застрягла тисяча авто, їх не можуть витягти вже два дні Рятувальники намагаються звільнити зі <u>снігової пастки</u> понад тисячу транспортних засобів, що вже два дні як застрягли на шосе після сильної снігової бурі, яка вдарила по Японії. Влада роздає їжу, пальне та ковдри водіям на автобані Канецу, який з'єднує столицю Токіо з містом Ніігата на півночі. Снігопад, який розпочався ввечері в середу, спричинив численні затори на дорогах. Крім того, понад 10 тис. будинків на півночі та заході залишилися без електроенергії. Як повідомляє Kyodo News, було багато повідомлень про затори в різних точках автобану Канецу. Дорогу паралізувало в ніч на середу, коли трейлер застряг у снігу. Видання цитує поліцію та оператора автобану, які повідомили, що в одному місці затор сягнув 16,5 км.</p>

<p>Officials have been using a combination of heavy machinery and physical labour to dig out the vehicles one by one, but around 1,000 cars were still stranded on the road as of Friday noon.</p> <p>«We are trying our best to rescue drivers and passengers, we are ready to continue the operation through the night,» a Niigata disaster management official told AFP on Thursday night. Another similar traffic jam also occurred in the nearby Joshinetsu Expressway which saw 300 vehicles stranded. That gridlock lasted from Wednesday to Thursday morning. According to the meteorological agency, the heavy snow – said to be this year’s most intense cold spell – is expected to continue through the weekend.</p> <p>The country’s prime minister Yoshihide Suga has called an emergency cabinet meeting and urged the public to be cautious.</p> <p>The snow storm comes as Japan is battling a third wave of coronavirus cases, which has put unprecedented pressure on the country’s hospitals [1].</p>	<p>Щоб відкопати транспортні засоби один за одним, рятувальники застосовували важку техніку та фізичну працю, але приблизно тисяча машин досі заблоковані на дорозі.</p> <p>«Ми намагаємося всіма силами врятувати водіїв та пасажирів, ми готові продовжувати операцію вночі», – заявив АФР представник підрозділу з управління катастрофами в Ніїгати у четвер ввечері.</p> <p>Схожий затор утворився на сусідній швидкісній трасі Йосінецу, де застрягли 300 транспортних засобів, доки їх не звільнили у четвер вранці.</p> <p>За даними метеорологічного агентства, сильні снігопади – їх вважають найінтенсивнішим похолоданням цього року – можуть тривати всі вихідні</p> <p>Прем’єр-міністр країни Йосіхіде Суга скликав екстрене засідання уряду і закликав громадськість бути обережними.</p> <p>Снігова буря вдарила по країні саме тоді, коли Японія бореться з третьою хвилею коронавірусу, яка спричинила безпрецедентний тиск на лікарні країни [3].</p>
---	--

У контенті, розрахованому на британського та українського реципієнта, спостерігаємо істотні змістові й акцентні зміщення. Це помітно вже із заголовку: у першому акцент на країні, де сталася надзвичайна подія, в другому – на суті проблеми, спричиненої природним катаклізмом. Перша частина заголовку українського матеріалу має образне звучання «Снігова пастка», тоді як заголовок матеріалу для британської аудиторії суто інформаційний, емоційно нейтральний. Водночас така зміна в заголовку українського матеріалу не вбачається доцільною, оскільки не враховує наявності аналогічної інформації в ліді – і це спричиняє її часткове дублювання, чого немає в матеріалі для британського реципієнта.

У реченні українського тексту «Дорогу паралізувало в ніч на середу, коли трейлер застряг у снігу» (порівняно з оригінальним «The gridlock began when a trailer got stuck in snow on Wednesday night») спостерігаємо зміщення акценту, пов’язаного зі зміною порядку слів,

виведенням на перший план обставини часу, розташування підрядної частини речення наприкінці конструкції.

Разом з перекладом речення «Another Kyodo report, quoting police and highway operator East Nippon Expressway Co, said the traffic jam had stretched up to 16.5km (10 miles) along the road at one point» теж здійснюється редагування. Зокрема, застосовується компресія за рахунок відмови від підрядності конструкції, скорочення фактичного матеріалу: назви оператора автобану, одиниці виміру (милі), не прийнятої в колі реципієнтів українського контенту. Водночас відбувається поділ речення на два окремих зі зміною посилення – з вторинного на першоджерело.

Розглянемо переклад речення «Officials have been using a combination of heavy machinery and physical labour to dig out the vehicles one by one, but around 1,000 cars were still stranded on the road as of Friday noon». В його подачі для українського реципієнта змінюється наповнення фактичним матеріалом: уточнення, що службовці представляють саме рятувальну службу, відмова від інформації про точний час події – полудень п'ятниці (заміна словом *doci* – конкретна інформація зрозуміла з часу повідомлення). Змінюються і порядок слів, часова форма.

Водночас процес редагування, на нашу думку, слід поглибити шляхом стилістичної адаптації та передачі нюансів думки першоджерела відповідними мовними засобами, а саме виклавши речення так: «Щоб відкопати поступово кожен із транспортних засобів, рятувальники застосовували як важку техніку, так і фізичну працю, але близько тисячі машин досі заблоковані». Це дозволить відмовитися від не досить природної конструкції «Щоб відкопати транспортні засоби один за одним», відтворення авторської думки щодо застосування саме поєднання технічної й ручної праці». Від обставини *на дорозі* можна відмовитися як очевидної інформації.

Розглянемо також переклад речення: «According to the meteorological agency, the heavy **snow** – said to be this year's most intense **cold spell** – is expected to continue through the weekend». В українському матеріалі його подано в такій редакції: «За даними метеорологічного агентства, сильні снігопади – їх вважають найінтенсивнішим похолоданням цього року – можуть тривати всі вихідні».

На лексичному рівні обирається більш точний за значенням відповідник «снігопад» – уже вдруге в тексті (*див. наше виділення вище*), водночас не приділяється достатньо уваги контролю логіки викладу. Снігопади не слід ототожнювати з сильним похолоданням, тому думку можна було б висловити так: «За даними метеорологічного агентства, сильні снігопади, які супроводжуватимуть найінтенсивніше похолодання цього року, – можуть тривати всі вихідні».

У перекладі речення «The country's prime minister Yoshihide Suga has called an emergency *cabinet meeting* and urged the *public to be cautious*» – «Прем'єр-міністр країни Йошіхіде Суга скликав екстрене засідання кабінету міністрів і закликав громадськість бути обережними» вживається більш звичний для української аудиторії вираз «Кабінет Міністрів». Водночас при перекладі не враховано непогодженість у роді виразу «закликав громадськість бути обережними», якої немає в оригіналі. В цьому разі краще викласти: «... до обережності».

В перекладі останнього речення помітна спроба підвищити емоційність викладу через його метафоризацію: «Снігова буря **вдарила по** країні» замість «The snow storm **comes** as Japan»; «Японія бореться з третьою **хвилею коронавірусу**» замість «a third **wave of coronavirus cases**». Отже, посилення образності останнього речення, що можна розглядати і як засіб досягнення впливовості матеріалу на композиційному рівні – через фінальну частину – досягається як лексичними засобами, так і правкою-скороченням.

Отже, серед трансформацій, що використовуються при адаптації української версії міжнародних новинних матеріалів до потреб місцевої аудиторії, зокрема: зміна назви, співвідношення інформації в заголовку та ліді (щоправда, в розглянутому варіанті реалізація не вбачається вдалою); скорочення надлишкової інформації: відомості можуть бути вже відомі читачам або заздалегідь незатребуваними; уточнення інформації для пояснення реалій, згаданих в оригінальному тексті; зміна емоційного забарвлення в окремих фрагментах тексту; оптимізація викладу (компресія, зміна в синтаксисі, порядку слів тощо). При адаптації перекладного тексту до потреб аудиторії можливі такі стратегії *transediting*, як сконцентрований виклад матеріалу, відсікання і скорочення до потрібного розміру, адаптування до бажаних параметрів його мовностилістичних, структурних особливостей.

Література:

1. Japan: Snow traps 1,000 drivers in frozen traffic jam. URL: <https://www.bbc.com/news/world-asia-55359771>

2. Hursti Kristian. An insider's view on transformation and transfer in international news communication: An English-Finnish perspective. The electronic journal of the Department of English at the University of Helsinki. 2001. URL: <http://blogs.helsinki.fi/hes-eng/volumes/volume->

3. Снігова пастка: в Японії застрягла тисяча авто, їх не можуть витягти вже два дні. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-55364294> (дата звернення: 18.12.20).